

ГОЛОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИРЕКТИВИ ЩОДО ГАРМОНІЗАЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ

Філіпова Л.Я.

Харківська державна академія культури, м. Харків

Особливе місце у сфері міжнародного авторського права посідає Директива про авторське право на Єдиному цифровому ринку (ЄЦР) Європейського Союзу (Directive on Copyright in the Digital Single Market), спрямована на забезпечення функціонування авторського права, з урахуванням, зокрема, цифрового та транскордонного використання захищеного контенту. У 2021 р. виповнилося вже тридцять років від початку процесу гармонізації авторського права на просторі Європейського Союзу (ЄС).

Як відзначають фахівці, зокрема Е. Розаті [1], директор Інституту інтелектуальної власності та ринкового права Стокгольмського університету (Швеція), така Директива стала першою спробою гармонізації законодавства держав - членів ЄС щодо вимог та обсягу охорони авторського права стосовно комп'ютерних програм. Законодавча база ЄС з авторського права складається з 13 директив та двох регламентів, що гармонізують цілу низку питань у галузі авторського права та суміжних прав. Протягом усього цього періоду процес зближення національних законів про авторське право, в рамках якого держави-члени ЄС зобов'язані привести свої національні закони у відповідність до законодавства ЄС, обґрунтовувався різними факторами, головним з яких є створення внутрішнього ринку авторського контенту та послуг, що ґрунтуються на авторському праві.

Характеризуються суттєві положення Директиви з ЄЦР, які передбачають такі заходи, як:

- адаптація винятків та обмежень до цифрового та транскордонного середовища, використання творів та інших об'єктів у цифровій навчальній діяльності, а також збереження культурної спадщини;
- вдосконалення практики ліцензування та забезпечення більш ширшого доступу до контенту, що передбачає основу для використання закладами культурної спадщини творів, що не є предметом торгівлі (зокрема, доступ до аудіовізуальних творів, які є суспільним надбанням);
- формування добре функціонуючого торгового майданчика у сфері авторського права, для чого запроваджується суміжне право на користь видавців на використання друкованих публікацій в Інтернеті тощо.

Директива безумовно має вплив і на Україну, хоча вона не є країною-членом ЄС, але оскільки йдеться про інтернет, тобто простір без кордонів, де немає єдиних правил визначення юрисдикції, на українських інтернет-провайдерів може поширитися дія Директиви поряд із глобальними компаніями, такими як Facebook, Google тощо. Якщо глобальні компанії будуть застосовувати, наприклад, системи фільтрації контенту, то очевидно, що такі системи діятимуть не лише в ЄС.

Література:

1. Rosati E. Copyright in the Digital Single Market: a taster //WIPO Magazine, Issue 4/2021 (December).P.43-48. URL: <https://tind.wipo.int/record/44740>.